

G-016001

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2023

BA0CM601 : Compulsory English
(Text : A Book of Plays)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :**
- (i) Figures to the right indicate full marks.
 - (ii) Indicate clearly the options you attempt.

1 Answer in brief any Seven of the following questions : 14

- (1) What is the most startling revelation in "Reunion" ?
- (2) What was the purpose of the four friends' reunion in the West End Hotel?
- (3) Why does Jill send off the cheque to Dr. Martin ?
- (4) How does Aunt Jane find out the truth behind Jack and Jill's lavish lifestyle?
- (5) How does Othello describe himself at the end of the scene ?
- (6) What does Othello do when he sees Desdemona asleep in his bed chamber?
- (7) Did Colin attend the reunion? How did the reunion end?
- (8) How does Iago urge Roderigo to kill Cassio ?
- (9) What is Aunt Jane's motto? Why does she give a cheque for ten pounds to Jill ?
- (10) What does Cassio tell Othello about the handkerchief ?

2 (a) Answer the following with reference to the context : 8
(any **four**)

- (1) "He hath a daily beauty in life. That makes me ugly."
- (2) "O the more angel she and you the blacker devil."
- (3) In a sense, you have been living his life on borrowed time. How do you feel about that ?
- (4) "Why be Mr. Tenant when you can be Mr. Owner."

(5) "Why just one more instalment and Baby's Really Ours."

(6) "Some people think that labouring among the poor is a parson's only proper sphere".

(b) Match the words in column 'A' with their meaning given in column 'B':

6

A	B
(1) Austerity	(1) mild
(2) Illuminating	(2) red faced
(3) Outright	(3) destroys
(4) Balmy	(4) enlightening
(5) Fordoes	(5) frugality
(6) Florid	(6) complete

3 (a) Write a press report on any one of the following :

8

- (1) Bus Truck Accident
- (2) Severe Earthquake
- (3) Republic Day Speech of Prime Minister

(b) Send an e-mail to your friend Rakesh informing him about your Summer Vacation tour of Kashmir and request him to join with you.

6

OR

Send your "Resume" through an e-mail to Pacific Company Ltd. for the post of HR Manager.

4 (a) Write **one word substitute** for the following phrases :

7

- (1) The story of one's life written by someone else
- (2) Something that can be eaten
- (3) A short story conveying moral
- (4) An activity that is not permitted by law
- (5) Something that can not be defeated
- (6) The place where bread and cakes are made
- (7) The story of one's life written by himself/herself.

- (b) Read the passage carefully and fill in the blanks by choosing correct answers from the options given below it. (Write only answers and not the paragraph)

7

Happiness _____ 1 _____ not consist in riches, although it is very easy to believe that it does. True wealth would be much better defined as 'character' for a man can only be _____ 2 _____ when he is at peace with himself. The richest men are often the most _____ 3 _____. Since they do not realize that a man's wealth does not consist of the abundance of things which he possesses, but in the sort of man that he is. The Greeks wrote over the entrance to one of their most famous temples the words 'Know Thyself'. They understood that in order to be happy a man must face life _____ 4 _____. He cannot expect to 'get' if he never' _____ 5 _____. He can not be happy himself if he never makes others happy. A man's life is of no importance or value at all _____ 6 _____ he succeeds in influencing, helping or encouraging those among whom he lives. For too many people are not living at all, but are just existing for themselves alone; they receive no happiness from life because they never give _____ 7 _____ to others.

(happiness, unhappy, gives, does, happy, honestly, unless)

- 5 (a) Choose the correct option from those given below each statement:

9

- (1) Reunion has been written by _____
(a) W.St. John Tayleur
(b) Shakespeare
(c) Cedric Mount
- (2) Which of the following characters belong to the play "Reunion?"
(a) Grayson and Carter
(b) Jack and Jill
(c) Emilia and Lodovico
- (3) As Mark Tallis recalls, the total number of friends surrounded by the enemy soldiers were _____
(a) Seven
(b) Six
(c) Eight

[Contd...

- (4) "The Never Never Nest" is a _____
- Dark Comedy
 - Satire
 - Farce
- (5) Jack is annoyed with his wife Jill because she has sent the entire amount to pay _____
- the grocer's bill
 - a beautician
 - the doctor's bill
- (6) Iago and Roderigo are waiting for _____.
- Othello
 - Cassio
 - Gratiano
- (7) A person who has positive views on everything.
- Pessimist
 - Optimist
 - Generous
- (8) Something that cannot be read _____
- Illegal
 - Illegible
 - Inevitable
- (9) The sole reason for Othello to murder Desdemona is _____
- her infidelity to him
 - her father's foul language
 - Iago's malicious design

(b) State whether the following statements are true or false: 5

- Aunt Jane had gifted a cheque of two thousand pounds on the wedding of Jack and Jill.
- Carter's big business empire ruined Sergeant Smith financially.
- The happy married life of Othello and Desdemona is ruined by Othello's jealousy.
- Colin Grayson's sudden entry into the meeting stuns the four friends.
- Othello praises Iago when Cassio is assaulted and wounded.

G-016048-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C601 : Sanskrit

(Karak Prakran)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) सूत्रो सभञ्जवो : (गमे ते ऐक) 4
(१) अधिशीङ्स्थासां कर्म । १.४.४६
(२) येनाङ्गविकारः । २.३.२०
(ब) नीचेनामांथी कोर्ष पश्च भे पर नोँध लणो : 10
(१) द्वितीया विभक्तिना उपयोगो.
(२) ईप्सिततमवद् अनीप्सितम् अपि कारकं कर्म संज्ञं स्यात् ।
(३) दिवः कर्म च ।
(४) कारके
- 2 (अ) सूत्रो सभञ्जवो : (गमे ते ऐक) 4
(१) कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम् । १.४.३२
(२) आधारोऽधिकरणम् । १.४.४५
(ब) नीचेनामांथी कोर्ष पश्च भे पर नोँध लणो : 10
(१) चतुर्थी विभक्तिना उपयोगो.
(२) पंचमी विभक्तिना उपयोगो.
(३) पृथग – विना – नानाभिः तृतीया अन्यतरस्याम् ।
(४) उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिः बलियसी ।
- 3 टूँकनोँध लणो : (गमे ते भे) 14
(१) भाषाना अंगो
(२) भाषा अध्ययननी पद्धतिओ
(३) संस्कृत स्वरध्वनिनो विकास
(४) भाषानो उद्गम अने विकास

G-016048-G]

1

[Contd...

4 ટૂંકનોંધ લખો : (અમે તે બે)

14

- (૧) વેદ અને અવેરતાની તુલના
- (૨) ભારોપીય ભાષા-પરિવાર
- (૩) સ્વરભાર
- (૪) સંસ્કૃત વ્યંજનોનો વિકાસ

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

7

- (1) પતંજલિએ _____ રચના કરી. (વાર્તિક, મહાભાષ્ય, વ્યાકરણ)
- (2) પાણિનીનું વ્યાકરણ _____ છે. (અષ્ટાધ્યાયી, સિદ્ધાંતકૌમુદી, લઘુસિદ્ધાંતકૌમુદી)
- (3) અપાદાન કારકને કઈ વિભક્તિ દ્વારા રજૂ કરી શકાય છે. (તૃતીયા, ચતુર્થી, પંચમી)
- (4) ભાષાના અંગો _____ છે. (બે, ત્રણ, ચાર)
- (5) વિશ્વની બધી ભાષાઓને મુખ્યત્વે _____ કુળમાં વિભાજીત કરવામાં આવી છે. (ત્રણ, અગિયાર, બાર)
- (6) રમા _____ વિષેતિ । (ચૌરેણ, ચૌરાત્, ચૌરમ્)
- (7) કરણકારકની અભિવ્યક્તિ માટે _____ વિભક્તિનો પ્રયોગ થાય છે. (તૃતીયા, ચતુર્થી, પંચમી)

7

(બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો :

(1) ભટ્ટોજી દીક્ષિત	દ્વિતીયા
(2) માહેશ્વર સૂત્રો	ચતુર્થી
(3) સ્વર	ચૌદ
(4) વ્યંજન	વાર્તિક
(5) કાત્યાયન	સિદ્ધાંતકૌમુદી
(6) સમ્પ્રદાન	અચ્
(7) કર્મ	હલ્

G-016049

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2023

BA00C602 : Sanskrit - Shrimad Bhagavad Gita

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુ આપવામાં આવેલા અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોક સવિવરણ સમજાવો : 4
(૧) સત્ત્વં સુખે સંજયતિ રજઃ કર્મણિ ભારત ।
જ્ઞાનમાવૃત્ય તુ તમઃ પ્રમાદે સંજયત્યુત ॥
(૨) માનાપમાનયોસ્તુલ્યસ્તુલ્યો મિત્રારિપક્ષયોઃ ।
સર્વારમ્ભપરિત્યાગી ગુણાતીતઃ સ ઉચ્યતે ॥
(બ) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાના 'વિભૂતિયોગ'નું રસદર્શન કરો. 10
અથવા
(બ) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાના બારમા અધ્યાય 'ભક્તિયોગ'નું રસદર્શન કરો. 10
- 2 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોક સવિવરણ સમજાવો : 4
(૧) મમૈવાંશો જીવલોકે જીવભૂતઃ સનાતનઃ ।
મનઃષ્ઠાનીન્દ્રિયાણિ પ્રકૃતિસ્થાનિ કર્ષતિ ॥
(૨) અહં વૈશ્વાનરો ભૂત્વા પ્રાણિનાં દેહમાશ્રિતઃ
પ્રાણાપાનસમાયુક્તઃ પચામ્યન્નં ચતુર્વિધમ્ ॥
(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દનોંધ લખો : 10
(1) ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ
(2) સત્વ-રજસ-તમસ
(3) ઋધ્વમૂલમ્
(4) ક્ષર-અક્ષર

G-016049]

1

[Contd...

- 3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો સંસંદર્ભ અનુવાદ કરો : 4
- (૧) દૈવી સંપદવિમોક્ષાય નિબન્ધાયાસુરી મતા ।
મા શુચઃ સંપદ દૈવીમમિજાતોઽસિ પાણ્ડવઃ ॥
- (૨) દાતવ્યમિતિ યદ્દાનં દીયતેનુપકારિણે ।
દેશે કાલે ચ પાત્રે ચ તદ્દાનં સાત્વિકં સ્મૃતમ્ ॥
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો : 10
- (1) દૈવાસુરસંપદવિભાગયોગ
(2) શ્રદ્ધાત્રયવિભાગયોગ
(3) ત્રિવિધ કર્મ
(4) મામેકં શરણમ્ વ્રજ - સમજાવો.
- 4 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા અને ઉપનિષદોનો સંબંધ ચર્ચો. 14
અથવા
- 4 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાનું સર્વાંગીણ મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો : 8
- (1) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા મહાભારતના કયા પર્વ અંતર્ગત છે ?
(અ) ભીષ્મપર્વ (બ) સભાપર્વ
(ક) આદિપર્વ
- (2) ગીતાના અગિયારમા અધ્યાયનું નામ જણાવો.
(અ) વિભૂતિયોગ (બ) વિશ્વરૂપદર્શન યોગ
(ક) ગુણત્રયવિભાગયોગ
- (3) વેદાનાં _____ અસ્મિ ।
(અ) ઋગ્વેદો (બ) યજુર્વેદો
(ક) સામવેદો
- (4) મહાભારતકારને ગુડાકેશ શબ્દથી કોણ અભિપ્રેત છે ?
(અ) અર્જુન (બ) કૃષ્ણ
(ક) ભીમ
- (5) ભગવાન કૃષ્ણના મતે આપણું શરીર એ _____ છે.
(અ) ક્ષેત્ર (બ) ક્ષેત્રજ્ઞ
(ક) ભોગ્ય

(6) કયા ગુણને નિર્મળ, પ્રકાશક અને નિર્દોષ માનવામાં આવે છે ?

(અ) સત્વ (બ) રજસૂ

(ક) તમસૂ

(7) ગીતાનો સત્તરમો અધ્યાય કયા નામે ઓળખાય છે ?

(અ) શ્રદ્ધાત્રયવિભાગયોગ (બ) ધ્યાનયોગ

(ક) પુરુષોત્તમયોગ

(8) શ્રીકૃષ્ણના મતે શ્રદ્ધા કોનો ધર્મ છે ?

(અ) અહંકારનો (બ) અંતઃકરણનો

(ક) ધ્યાનનો

(બ) યોગ્ય જોડકા જોડો :

6

(અ)

(બ)

(1) નરકના દ્વાર

ભગવદ્ભક્તના લક્ષણો

(2) બારમો અધ્યાય

મોક્ષ માટે

(3) દૈવી સંપત્તિ

ત્રણ

(4) અચ્યુત

ઉપનિષત્સુ

(5) શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાસુ

પીપળાનું વૃક્ષ

(6) અશ્વત્થમ્

શ્રીકૃષ્ણ

(२) साहं पितृभवने बालतया कलमधुर प्रलापिनी वीणेव गन्धर्वाणामङ्गादह्यं
संचरन्त्यविदितस्नेहशोकायासमनोहरं शैशवमतिनीतवती । क्रमेण च
कृतं मे वपुषि, वसन्त इव मधुमासेन, मधुमास इव नवपल्लवेन,
नवपल्लव इव कुसुमेन, कुसुम इव मधुकरेण, मधुकर इव मदेन,
नवयौवनेन पदम् ।

(B) टूंकनोंध लपो : (गमे ते भे)

10

(१) पुंडरीकः पात्र ।

(२) कवि आशनी कृतिओ.

(३) मधुमास वर्णनम् ।

(४) महाश्वेतायाः जन्मपृत्तान्त.

3 (A) नीयेनामांथी कोईपश ओक गद्यभंडनो अनुवाह करो :

4

(१) सखे पुण्डरीक नैतदनुरुपं भवतः । क्षुद्रजनक्षुण्ण एष मार्गः । धैर्यधना
हि साधवः । किं यः कश्चित्प्राकृत इय विल्लवीभवन्तमात्मानं न रुणत्सि ।
कुतस्तवापूर्वोऽयमाद्येन्द्रिथोपप्लवो येनास्येव कृतः । क ते तद्वैयम् ।
कासाविन्द्रियजयः । क तद्वशित्वं चेतसः । क सा प्रशान्तिः ।
क्व तत्कुलक्रमा गतं ब्रह्मचर्यम् । क्व सा सर्वविषयनिरुत्सुक्ता ।
क्व ते गुरुपदेशाः ।

(२) प्राप्तप्रसरा चोपसृत्य तं द्वितीयमस्य सहचरं मुनिबालकं प्रणाम पूर्वकम्
पृच्छम् । भगवन्किमभिधानः कस्य चायं तपोधनयुवा । किं नाम्नस्तस्तरो
रियमनेना वतंसी कृता कुसुम मंजरी । जनयति हि मे मनसि
महत्कौतुकमस्याः समुत्सर्पन्न साधारण सौरभोऽयमनाघ्रातपूर्वो गन्धः
इति ।

(B) टूंकनोंध लपो : (गमे ते भे)

10

(१) कवि आशनुं जवन

(२) कादंबरीनुं पात्र

(३) कपिंजलनो पुंडरीकने उपदेश

(४) कवि आशनी विद्वत्ता.

4 कवि आशभट्टनी वर्णनकला यर्यो.

14

अथवा

4 कथा अने आप्यायिकाना लक्षणो जशावी 'कादंबरी'नुं कथा तरीके मूल्यांकन करो. 14

5 (A) योग्य विकल्प पसंद करी जावली जग्या पूरो : (आठ)

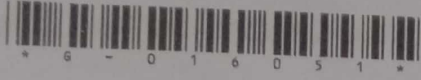
8

- (१) इन्द्रायुधः _____ अश्वः आसीत् ।
(महेशस्य, चन्द्रापीडस्य, कुवलयपीडस्य)
- (२) गद्यस्य प्रारंभः _____ जातः ।
(सामवेदात्, ऋग्वेदात्, यजुर्वेदात्)
- (३) महाश्वेतायाः भिक्षाभाजनं स्वयंपतितै _____ अपूर्यत ।
(पुष्पैः, फलैः, कन्दमूलैः)
- (४) नास्ति खलु असाध्यम् नाम तपसाम् । आ वाक्य कोश विचारे छे ?
(पुण्डरीकः, चन्द्रापीडः, कपिञ्जलः)
- (५) चित्ररथः _____ अस्ति ।
(जयराजः, सिद्धराजः, गन्धर्वराजः)
- (६) आशनी अधूरी कादंबरीनी पूर्ति _____ पुत्रे करी एती.
(शालिनभट्टः, पुलिनभट्टः, कुलिनभट्टः)
- (७) पारिजातमञ्जरी _____ उद्गता ।
(जलसागरात्, अमृतसागरात्, क्षीरसागरात्)
- (८) _____ तु बाणस्य ।
(रूपकम्, उपमा, उत्प्रेक्षा)

(B) जोडकी जोडो :

6

(अ)	(ब)
(१) पुंडरीकः	तारापीड - विलासवती ।
(२) कादंबरी	महानयं भुजङ्ग ।
(३) कवि बाणः	श्वेतकेतुः - लक्ष्मी ।
(४) वैशम्पायनः	काममयी सुरा ।
(५) राजा हर्षः	चित्रभानु - राजदेवी ।
(६) चंद्रापीडः	शुकनास - मनोरमा ।

G-016051

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C604 : Sanskrit

(Bhasha Pravesh, Daridra Charudattam)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (अ) नीचेना संस्कृत गद्यनुं गुजरातीमां अनुवाद करो : (गमे ते अेक) 8

(1) सीतायाः अन्वेषणार्थम् आज्जनेयः समुद्रलङ्गतं कृत्वा लङ्काम् आगतवान् । तत्र सर्वेषु भवनेषु सीतायाः अन्वेषणं कृतवान् । परन्तु सीतां न दृष्टवान् । तदा निराशतया सः एवं चिन्तयति । यदि अहं सीताम् अद्रष्ट्वा एव किष्किन्धां गमिष्यामि तर्हि कः पुरुषार्थः साधितः भविष्यति ? सुग्रीवः तदा मां किंवा वदिष्यति ? अन्ये वानराः अपि किं वा वदिष्यन्ति ? अहम् अपि 'सीता न लब्धा' इति कथं रामं वदिष्यामि ? एवं बहुविधं चिन्तनं आज्जनेयः कृत्वा ।

(2) अतः सः दृष्ट्वा अवदत् – 'भोः पितामह ! मदपेक्षया पाण्डवाः एव भवतः प्रियाः । अतः भवान् युद्धेऽपि तैः सह क्रीडति । न कमपि मारयति' इति । एतत् श्रुत्वा भीष्म दुःखितः जातः । झटिति सः प्रतिज्ञां कृतवान् यत् 'श्वः युद्धं कृत्वा अहम् अर्जुनं मारयिष्यामि । अथवा तेन पराजितः वा भविष्यामि' इति । भीष्मस्य प्रतिज्ञा सर्वैः ज्ञाता । तां श्रुत्वा पाण्डवपक्षे सर्वेऽपि वीराः चिन्तिताः अभवन् ।

(ब) नीचेनामांथी कोर्धपाश छ वाक्योना मात्र वचन ओणभावो : 6

- (1) मन्दिरेभ्यः भक्ताः आगच्छन्ति ।
- (2) विद्या नराय विनयगुणं ददाति ।
- (3) भीष्मः युद्धं करोति ।
- (4) माता पुत्राय पायसं ददाति ।
- (5) राकेशः अपि पठति ।
- (6) जनाः किमर्थं भोजनं कुर्वन्ति ?
- (7) ज्येष्ठाः अपि फलानि अखादन् ।
- (8) तौ आगमिष्यतः ।

G-016051]

1

[Contd...

2 (अ) नीचेना वाक्योनुं संस्कृतमां अनुवाद करो : (गमे ते आठ)

8

- (1) आज्जे मारी परीक्षा हती.
- (2) ते शाणाअे गयो.
- (3) माणसो दूधधी शिवनी पूजा करे छे.
- (4) छाथीओ पगथी चाले छे.
- (5) विमान जडपथी जाय छे.
- (6) बाणक माता साथे जाय छे.
- (7) सूर्य वगर प्रकाश थतो नथी.
- (8) आवतीकाले अमारी परीक्षा थसे.
- (9) भारत चोक्कस विश्वगुरु बनसे.

(ब) नीचेना संख्यावाचक शब्दोनो संस्कृत वाक्यप्रयोग करो : (गमे ते छ)

6

- (1) एकादश
- (2) त्रयोदश
- (3) विंशतिः
- (4) अष्ट
- (5) त्रिंशत्
- (6) एकविंशतिः
- (7) सप्तदश
- (8) चत्वारिंशत्
- (9) सप्त

3 (अ) नीचेना श्लोकोनो अनुवाद करो : (गमे ते छे)

6

- (१) दारिद्रयात् पुरुषस्य बान्धवजनो वाक्येन सन्तिष्ठते
सत्त्वं हास्यमुपैति शीलशशिनः कान्तिः परिम्लायते ।
निर्वैरा विमुखीभवन्ति सुक्षदः स्फीता भवन्त्यापदः
पापं कर्म च यत् परैरपि कृतं ततस्य सम्भाव्यते ॥
- (२) मार्जारः प्लवने वृकोऽपसरणे श्येनो गृहालोकने
निद्रा सुप्तमनुष्यवीर्यतुलने संसर्पणे पन्नगः ।
माया वर्णशरीरभेदकरणे वाग् देशभाषान्तरे
दीपो रात्रिषु सङ्कटे य तिमिरं वायुः स्थले नौर्जले ॥
- (३) यः कश्चिच्चकितगतिर्निरीक्षते मां
सम्भ्रान्तो द्रुतमुपसर्पति स्थितो वा ।
सर्वास्तां स्तुलयति दोषतो मनो मे
स्वैर्दोषैर्भवति हि शङ्कितो मनुष्यः ॥

(ब) टूंकनोंधे लपो : (गमे ते ऐक)

8

- (1) चारुदत्तनी दरिद्र अवस्थानुं निरूपण करो.
- (2) अलंकारन्यास प्रसंग

4 પ્રકરણનાં લક્ષણો જણાવી દરિદ્ર ચારુદત્તનું પ્રકરણ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

4 કવિ ભાસનું જીવન અને કૃતિઓ ચર્ચો. 14

5 (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો : 8

(1) કવિ ભાસે _____ કૃતિઓ લખી છે.

(1) અગિયાર (2) બાર

(3) તેર (4) ચૌદ

(2) કવિ ભાસના રૂપકો _____ એ શોધ્યા છે.

(1) ટી. ગણપતિશાસ્ત્રી (2) વિલ્સન

(3) યાકોબી (4) વેલણકર

(3) ભાસના રામાયણ પર આધારિત _____ રૂપક છે.

(1) બે (2) ત્રણ

(3) ચાર (4) એક

(4) દરિદ્રચારુદત્ત રૂપકને આધારે _____ રૂપક રચાયું છે.

(1) મુદ્રારાક્ષસ (2) મૃચ્છકટિકમ

(3) ભટ્ટિકાવ્ય (4) કાદંબરી

(5) દરિદ્રચારુદત્તનો નાયક _____ છે.

(1) સજ્જલક (2) ચારુદત્ત

(3) શકાર (4) મૈત્રેય

(6) દરિદ્રચારુદત્તના પ્રથમ અંકને _____ નામે ઓળખી શકાય.

(1) પ્રવહણ વિપર્યય (2) અલંકારન્યાસ

(3) ચૌરકર્મ

(7) દરિદ્રચારુદત્ત રૂપકના વિદૂષકનું નામ _____ છે.

(1) વસંતક (2) માઢવ્ય

(3) મૈત્રેય (4) કર્ણકપૂર

(8) ભાસની _____ કૃતિને શ્રેષ્ઠ માનવામાં આવી છે.

(1) ચારુદત્ત (2) કર્ણભાર

(3) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (4) ઊરુભંગ

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ સાથે જોડકાં જોડો.

વસંતસેના

દરિદ્રચારુદત્તમ્

સજ્જલક

ભાસનાટકચક્ર

સ્વપ્નવાસવદત્તમનું આધારસ્થાન

મદનિકા

કવિ ભાસ

સાહસે ખલુ શ્રીર્વસતિ

ગણિકા

ઉદયનકથા

ત્રિવેન્દ્રમ્ નાટકમ્

સજ્જલક

6

G-016053

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April – 2023

BA00C606 : Sanskrit - Tarksangrah

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) नीचेनामांथी गमे ते भे टूंकनोंध लपो : 8
- (1) तर्कसंग्रह-शीर्षक
- (2) आत्मा
- (3) समवायः ।
- (4) अभावः चतुर्विधः ।
- (ब) नीचेनामांथी गमे ते ऐक समजावो : 6
- (1) गन्धवती पृथिवी ।
- (2) चक्षुर्मात्रग्राहयो गुणो रूपम् ।
- 2 (अ) यथार्थानुभवः चतुर्विधः । – समजावो. 8
- अथवा
- (अ) अनुमान प्रमाशनुं लक्षाश आपी तेना प्रकारोनी यर्या करो. 8
- (ब) नीचेनामांथी गमे ते ऐक समजावो : 6
- (1) सर्वव्यवहारहेतुः बुद्धिः ज्ञानम् ।
- (2) इन्द्रियार्थसन्निकर्षः षड्विधः ।
- 3 (अ) नीचेनामांथी गमे ते ऐक टूंकनोंध लपो : 8
- (१) लिंगं त्रिविधम् ।
- (२) असिद्धः त्रिविधः ।

G-016053]

1

[Contd...

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક સમજાવો :

6

(૧) પ્રતિજ્ઞાહેતુ ઉદાહરણ ઉપનયન નિગમનાનિ પંચ અવયવાઃ ।

(૨) સવ્યમિચારઃ અનૈકાન્તિકઃ ।

4 (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો :

8

(૧) વાક્યં દ્વિવિધમ્ ।

(૨) શબ્દ પ્રમાણ

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક સમજાવો :

6

(૧) સર્વેષામ્ અનુકૂલતયા વેદનીયં સુખમ્ ।

(૨) સ્મૃતિઃ અપિ દ્વિવિધા ।

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

8

(1) તર્કસંગ્રહના મંગલ શ્લોકમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?

(A) ગણપતિ

(B) શિવ

(C) સૂર્ય

(D) અંબા

(2) સમવાય _____ હોય છે.

(A) એક

(B) બે

(C) ત્રણ

(D) ચાર

(3) પદાર્થો કેટલા છે ?

(A) પાંચ

(B) છ

(C) સાત

(D) આઠ

(4) સ્મૃતિ અને અનુભવ _____ ના પ્રકાર છે.

(A) બુદ્ધિ

(B) મન

(C) આત્મા

(D) અહંકાર

(5) ઇચ્છા _____

(A) દ્વેષઃ

(B) કામઃ

(C) પ્રયત્નઃ

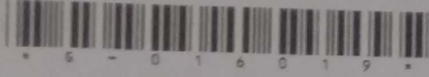
(D) ધર્મઃ

- (6) પરમાણુ રૂપે રહેલા જળને _____ કહેવાય છે.
 (A) કરણ (B) કાર્ય
 (C) નિત્ય (D) અનિત્ય
- (7) ખરેખર હોય છીપલી અને દેખાય ચાંદી.... આ કેવું જ્ઞાન કહેવાય ?
 (A) પ્રત્યક્ષ (B) ઉપમાન
 (C) વિપર્યય (D) ઉપલબ્ધિ
- (8) અન્નંભટ્ટે પોતે _____ નામની ટીકા લખી છે.
 (A) પદકૃત્ય (B) ભામતી
 (C) પદસ્યાર્થ (D) દીપિકા

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો :

6

- (1) અન્નંભટ્ટના મતે ગુણોની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (2) કાલનો સમાવેશ શામાં થાય છે ?
- (3) ન્યાયશાસ્ત્રમાં બાળક કોને કહેવાય ?
- (4) તન્તુ અને પટ વચ્ચે કયો સંબંધ કહેવાય ?
- (5) રસના કેટલા પ્રકાર છે ?
- (6) કયા ગુણને વિભાગ કહે છે ?

G-016019

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C601 : Gujarati

(Arvachin Gujarati Sahityano Itihas Bhag-2)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1 અનુગાંધીયુગના લક્ષણો જણાવી, ગાંધીયુગથી જુદા પડતાં તેના વલણોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1 નીચેનામાંથી કોઈ એક સર્જકની સાહિત્યસેવાનો પરિચય કરાવો. 14

(1) પ્રિયકાન્ત મણિયાર

(2) રાજેન્દ્ર શાહ

(3) નિરંજન ભગત

2 નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કૃતિનો પરિચય કરાવો. 14

(1) બારી બહાર

(2) મોરનાં ઈંડા

(3) સ્વપ્નપ્રયાણ

(4) પરિક્રમા

3 આધુનિક યુગના પ્રેરકબળોનો પરિચય કરાવી, એ યુગનાં મહત્વનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

3 નીચેનામાંથી કોઈ એક સાહિત્યકારની સાહિત્યસેવાનો પરિચય કરાવો. 14

(1) ડૉ. સુરેશ જોશી

(2) મધુરાય

(3) લાભશંકર ઠાકર

4 કૃતિ પરિચય કરાવો : (ગમે તે બે)

(1) પેરેલિસિસ

(3) નાઈટમેર

(2) અંગત

(4) દૂરના એ સૂર

14

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(1) અનુગાંધીયુગના સાહિત્યની સમયસીમા કઈ છે ?

(અ) ઈ.સ. 1915 થી ઈ.સ. 1945

(બ) ઈ.સ. 1956 થી ઈ.સ. 1975

(ક) ઈ.સ. 1940 થી ઈ.સ. 1956

(ડ) ઈ.સ. 1975 થી આજ સુધી

(2) અનુગાંધીયુગના પ્રમુખ સર્જકો કોણ છે ?

(અ) કાન્ત - કલાપી - ન્હાનાલાલ

(બ) ઉમાશંકર - સુંદરમ્ - પન્નાલાલ

(ક) રાજેન્દ્ર શાહ - પ્રિયકાન્ત મણિયાર - હસમુખ પાઠક

(ડ) લાભશંકર ઠાકર - સિતાંશુ યશશ્ચન્દ્ર - મધુરાય

(3) 'કાવ્યોત્સર્ગ એ મળોત્સર્ગ છે' એવું વિધાન કોણે કર્યું છે ?

(અ) નિરંજન ભગત

(બ) રાવજી પટેલ

(ક) લાભશંકર ઠાકર

(ડ) મધુરાય

(4) આધુનિક ગુજરાતી સાહિત્યનો આરંભ કઈ સાલથી થયેલો મનાય છે ?

(અ) 1935

(બ) 1955

(ક) 1945

(ડ) 1975

(5) 'વડવાનલ' નવલકથાનાં લેખિકા કોણ છે ?

(અ) સરોજ પાઠક

(બ) ધીરુબેન પટેલ

(ક) વર્ષા અડાલજી

(ડ) હિમાંશી શેલત

(6) ગુજરાતીમાં 'હરિયાશ્રેણી'ની વાર્તાઓ સર્જનાર લેખક કોણ છે ?

(અ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

(બ) રાધેશ્યામ શર્મા

(ક) મધુરાય

(ડ) લાભશંકર ઠાકર

(7) 'વગડાનો શ્વાસ' કાવ્યસંગ્રહના કવિ કોણ છે ?

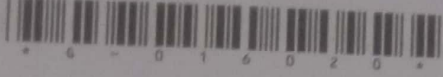
(અ) ઉશનસ્

(બ) હરિન્દ્ર દવે

(ક) જયંત પાઠક

(ડ) સુરેશ દલાલ

- (8) નીચેનામાંથી કઈ નવલકથા દલિત નવલકથાનું આરંભબિંદુ છે ?
 (અ) મળેલા જીવ (બ) માવતર
 (ક) ધીમુ અને વિભા (ડ) આંગળિયાત
- (9) ગુજરાતીમાં ગઝલ સમ્રાટનું બિરુદ કોને મળ્યું છે ?
 (અ) ચિનુ મોદી (બ) મનોજ ખંડેરિયા
 (ક) અમૃત ઘાયલ (ડ) આસિમ રાંદેરી
- (10) વિનેશ અંતાણીની કઈ કૃતિ લોકપ્રિય બનેલી ?
 (અ) પ્રિયજન (બ) ચહેરા
 (ક) સમરથ (ડ) લીલા સાગર
- (11) નીચેનામાંથી કયા આધુનિક નવલકથાકારને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો છે ?
 (અ) મધુરાય (બ) રઘુવીર ચૌધરી
 (ક) સુરેશ જોશી (ડ) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી
- (12) કિસનસિંહ ચાવડાએ 'જિપ્સી' ઉપનામથી કઈ કૃતિ લખી છે ?
 (અ) અમાસના તારા (બ) ધરતી આભનાં છેટાં
 (ક) આ ઘેર પેલે ઘેર (ડ) માણસનાં મન
- (13) 'રેતીની ઓટલી' નિબંધ-સંગ્રહના લેખક કોણ છે ?
 (અ) જયંતિ દલાલ (બ) જયંત ખત્રી
 (ક) જ્યોતીન્દ્ર દવે (ડ) વિનોદ ભટ્ટ
- (14) 'લોહીની સગાઈ' નવલિકા સંગ્રહના સર્જક કોણ છે ?
 (અ) પન્નાલાલ પટેલ (બ) પિતાંબર પટેલ
 (ક) ઈશ્વર પેટલીકર (ડ) જયંત ખત્રી

G-016020

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

March – 2023

BA00C602 : Gujarati

(Bhasha Vignan ane Gujarati Bhashano Parichaya Bhag-II)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણભાર દર્શાવેલ છે.

1 ઐતિહાસિક, સાંસ્કૃતિક અને રાજકીય સંદર્ભે ગુજરાતી ભાષાના શબ્દભંડોળમાં આવેલું પરિવર્તન ઉદાહરણ સહિત ચર્ચો. 14

અથવા

1 ટૂંકનોંધ લખો : 14
(1) પૂર્વપ્રત્યયો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
(2) અંગ વિસ્તારક પર પ્રત્યયો

2 ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : 14
(1) દ્વન્દ્વ અને કર્મધારય સમાસ સમજાવો
(2) ગુજરાતી ભાષાના નિપાતો
(3) ગુજરાતી ભાષાના રવાનુકારી અને દ્વિરુક્ત પ્રયોગો
(4) ગુજરાતી ભાષાના ઉદ્ગારવાચકો

3 ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : 14
(1) બહુવચનના 'ઓ' પ્રત્યયનું કાર્યક્ષેત્ર
(2) લિંગસિદ્ધિ અને લિંગભેદના અર્થો
(3) કૃદંતના પ્રકારો અને અર્થો
(4) ગુજરાતી ભાષાની વિભક્તિ વ્યવસ્થા

[Contd...

4 વાક્ય એટલે શું ? તે જણાવી તેના વિવિધ પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત ચર્ચો. 14
અથવા

4 ટૂંકનોંધ લખો : 14

(1) વિકારી-અવિકારી સંજ્ઞાઓ અને વિશેષણો

(2) સંયુક્ત ક્રિયાપદો

5 યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ આપો : 14

(1) સંસ્કૃતમાંથી પ્રાકૃત-અપભ્રંશની ભૂમિકાએ પરિવર્તન પામી ગુજરાતીમાં ઉતરી આવેલા શબ્દોને _____ કહે છે.

(અ) તત્સમ્ (બ) તદ્ભવ

(ક) દેશ્ય (ડ) અપભ્રંશ

(2) જિલ્લો, તાલુકો, વજીર, કાજી, શમશેર, મ્યાન, મિનારો વગેરે શબ્દો મૂળ _____ ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં ઉતરી આવ્યા છે.

(અ) ફારસી (બ) સંસ્કૃત

(ક) અંગ્રેજી (ડ) હિન્દી

(3) મૂળ અંગની પાછળ લાગી તેના અંગના અર્થમાં વિશેષતા લાવનાર પ્રત્યયો કયા છે ?

(અ) પૂર્વ પ્રત્યય (બ) અંતઃ પ્રત્યય

(ક) પરપ્રત્યય (ડ) અધિપ્રત્યય

(4) તાજગી, પસંદગી, માંદગી વગેરે શબ્દમાં રહેલો પ્રત્યય _____ સંજ્ઞા બનાવે છે.

(અ) 'ગી' મરાઠી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા

(બ) 'ગી' હિન્દી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા

(ક) 'ગી' ફારસી પૂર્વપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા

(ડ) 'ગી' ફારસી પરપ્રત્યય વિશેષણ પરથી ભાવવાચક સંજ્ઞા

(5) સમાસના વિગ્રહ વખતે સામાન્ય રીતે બે પદો વચ્ચે 'અને' મૂકતા _____ સમાસ બને છે.

(અ) ઈતરેતર દ્વન્દ્વ (બ) સમાહાર દ્વન્દ્વ

(ક) વૈકલ્પિક દ્વન્દ્વ (ડ) દ્વિગુ

- (6) સ્ત્રીલિંગનો પ્રત્યય _____ છે.
 (અ) ઓ (બ) ઈ
 (ક) ઉ (ડ) આ
- (7) ગુજરાતી ભાષામાં કુલ કેટલા લિંગ છે ?
 (અ) એક (બ) બે
 (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
- (8) બહુવચન વ્યક્ત કરવા માટે સામાન્ય રીતે કયો પ્રત્યય વપરાય છે ?
 (અ) આ (બ) ઉ
 (ક) ઈ (ડ) ઓ
- (9) 'ન'-'ને' અનુગો પૂર્વે 'તે', 'એ', 'જે', 'આ' સર્વનામોનું 'મ' (તેમનું, એમનું, જેમનું, આમનું)વાળું રૂપ _____ વચન દર્શાવે છે.
 (અ) બહુવચન (બ) એકવચન
 (ક) દ્વિવચન (ડ) એક પણ નહિ
- (10) 'ટપટપ' રવાનુકારી શબ્દમાં _____ નું અનુકરણ થયું છે.
 (અ) દૃશ્ય (બ) અવાજ
 (ક) સ્પર્શ (ડ) રીતભાત
- (11) સંબંધ (ષષ્ઠી) વિભક્તિના અનુગો _____ છે.
 (અ) ને, માટે, સારુ (બ) થી, થકી
 (ક) નો, ની, ના, નું (ડ) એકેય નહિ
- (12) 'તમે આવશો ને ?' - આ વાક્યમાં પ્રયોજાયેલ 'ને' નિપાત _____ નો અર્થ દર્શાવે છે.
 (અ) આદર (બ) અંતર્ભાવ
 (ક) અન્ય નિરપેક્ષતા (ડ) આગ્રહ
- (13) જે વાક્યમાં કર્મનું પ્રાધાન્ય હોય તેને _____ વાક્યરચના કહે છે.
 (અ) કર્મણિ (બ) કર્તરિ
 (ક) ભાવે (ડ) પ્રેરક
- (14) 'અધ્યાપકે વિદ્યાર્થી પાસે મહેનત કરાવડાવી' - આ _____ વાક્યરચના છે.
 (અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ
 (ક) પ્રેરકવાક્ય (ડ) ભાવે

G-016021

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2023

BA00C603 : Gujarati

('સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો' - ભાગ - 2)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(3) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક તેના ગુણ છે.

- 1 શબ્દની ત્રિવિધ શક્તિઓ વિશે સમજૂતી આપી લક્ષણ શક્તિના પ્રકારોની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- 1 પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલની અનુકરણની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેના મહત્વના મુદ્દાની ચર્ચા કરો. 14
- 2 નીચે પૈકી કોઈપણ બે વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (અ) કલ્પન
(બ) પ્રતીક
(ક) કાવ્યમાં છંદ, ગેયતા અને લયની ઉપયુક્તતા
(ડ) અલંકાર - સર્જક કર્મની કળાત્મક પ્રવિધિ
- 3 ટૂંકી વાર્તા સાહિત્યસ્વરૂપનાં મહત્વનાં લક્ષણો અને ઘટકતત્ત્વોની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- 3 સાહિત્યમાં પરમ્પરા અને પ્રયોગની સદષ્ટાંત સમજૂતી આપો. 14
- 4 વિવેચનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી વિવેચનના પ્રકાર અને પ્રક્રિયાની વિશદ સમજૂતી આપો. 14

અથવા

[Contd...

G-016021]

1

4 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

14

- (1) કારયિત્રી અને ભાવયિત્રી પ્રતિભા
- (2) વિવેચનની ઐતિહાસિક પદ્ધતિ

5 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો :

14

- (1) શબ્દ બોલતાં, વાંચતાં કે સાંભળતાં તરત જ જે અર્થ પ્રાપ્ત થાય છે તેને _____ કહે છે.

(અ) વાચ્યાર્થ	(બ) લક્ષ્યાર્થ
(ક) તાત્પર્યાર્થ	(ડ) વ્યંગ્યાર્થ

- (2) શબ્દનો વાચ્યાર્થ અને રૂઢિ તથા પ્રયોજનથી પ્રેરાતો અર્થ પણ બાધ્ય બને ત્યારે શબ્દને વિશિષ્ટ અર્થ આપનાર શબ્દ શક્તિ _____ છે.

(અ) અભિધા	(બ) લક્ષણા
(ક) વ્યંજના	(ડ) વિભાવના

- (3) ઈન્દ્રિયગ્રાહ્ય ભાવબિંબ એટલે _____.

(અ) કલ્પન	(બ) પુરાકલ્પન
(ક) પ્રતીક	(ડ) છંદ

- (4) વ્યંજનાના મુખ્ય બે પ્રકારો _____ અને _____ છે.

(અ) રૂઢિ અને પ્રયોજન	(બ) શુદ્ધા અને ગૌણી
(ક) છંદ અને અલંકાર	(ડ) શાબ્દી અને આર્થી

- (5) અંગ્રેજી Mythના ગુજરાતી પર્યાય તરીકે ગુજરાતીમાં _____ શબ્દ પ્રયોજાય છે.

(અ) પ્રતીક	(બ) કલ્પન
(ક) પુરાકલ્પન	(ડ) અલંકાર

- (6) પ્લેટોના મતે કવિ સર્જન કરે છે ત્યારે તે _____ કરે છે.

(અ) અનુકરણ	(બ) લેખન
(ક) સમાજનું અનુકરણ	(ડ) અનુકરણનું અનુકરણ

- (7) 'લઘુગુરુની નિયત કાલાન્તરવાળી ગોઠવણીનું માપ' એટલે _____.

(અ) છંદ	(બ) કલ્પન
(ક) પ્રતીક	(ડ) પુરાકલ્પન

- (8) કુન્તકના મતે _____ કાવ્યનો આત્મા છે.

(અ) રસ	(બ) ધ્વનિ
(ક) રીતિ	(ડ) વકોક્તિ

- (9) 'प्रशान्तिनी पत्रोमां लागणीओनो स्वयंभू उिबरो अेटले काव्य' आ व्याख्या
_____ अे आपी छे.
- (अ) शेली (ब) वर्डजवर्थ
(क) टी. एस. अेलियट (ड) बायरन
- (10) नीचे पैकी कयुं कथा साहित्यनुं घटक नथी ?
- (अ) पुराकल्पन (ब) परिवेश
(क) कल्पन (ड) छंद
- (11) पुस्तकनी आंतरबाह्य विशेषताओनी टूंडी माहिती आपवानी पद्धतिने
_____ कहे छे.
- (अ) ग्रंथ समीक्षा (ब) आस्वाद
(क) ग्रंथ परियय (ड) अभ्यास
- (12) साहित्यिक छतिहासलेखनमां _____ अने _____ नी नोध करवी
आवश्यक छे.
- (अ) अभिव्यक्ति अने प्रत्यायन (ब) परंपरा अने प्रयोग
(क) प्रतिभा अने प्रेरणा (ड) अनुभूति अने कल्पना
- (13) बाह्य संदर्भोने दूर राभीने मात्र साहित्यकृतिने ध्यानमां राभीने थता विवेचनने
_____ कहे छे.
- (अ) कृतिलक्षी विवेचन (ब) तुलनात्मक विवेचन
(क) सांस्कृतिक विवेचन (ड) ऐतिहासिक विवेचन
- (14) रंगनिर्देश, दृश्य अने अंक अे _____ साहित्यस्वरूपनां घटकतत्वो छे.
- (अ) नवलकथा (ब) नाटक
(क) सोनेट (ड) गजल

G-016022

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C604 : Gujarati

(Priyajan - Vinesh Antani)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 નવલકથાની વ્યાખ્યા આપી તેના ઘટકતત્ત્વોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 1 ગુજરાતી સાહિત્યમાં નવલકથા સ્વરૂપનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિગતે આલેખો. 14
- 2 'પ્રિયજન' નવલકથાનો કથાસાર તમારા શબ્દોમાં લખો. 14
અથવા
- 2 નવલકથાના ઘટકતત્ત્વોને આધારે 'પ્રિયજન' નવલકથાનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
(1) 'પ્રિયજન' નવલકથાનાં પુરુષ પાત્રો
(2) 'પ્રિયજન' નવલકથાનાં સ્ત્રી પાત્રો
(3) 'પ્રિયજન' નવલકથાની ગદ્યશૈલી
(4) 'પ્રિયજન' નવલકથામાં જીવનદર્શન
- 4 નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગ જેટલો સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક 14
આપો : (કોઈપણ બે)
(1) એક શેઠ હતો. તે એક નગરમાં રહેતો હતો. એ ધર્મમાં આસ્થાવાળો હતો. તે જેવું વિચારતો અને બોલતો તેવું જ આચરતો. તેનું વર્તન અન્ય પ્રજાજનો માટે અનુકરણ કરવા જેવું હતું. તેના ગામમાં વીજળી ન હતી અને આખા રાજ્યમાં વીજળી પહોંચાડવા માટે ગોઠવેલી વિદ્યુતના તારની લાઈન તેના ગામથી એટલી દૂર હતી કે એમાંથી વીજળી મેળવવા ઘણો ખર્ચ કરવો પડે તેમ હતું. તેથી ગામ લોકોએ એક વિદ્યુત ઉત્પન્ન કરવા માટેનું યંત્ર ખરીદવાનું નક્કી કર્યું. શેઠે કહ્યું કે હું જે શહેરમાં એક સદ્ગૃહસ્થને ત્યાં મહેમાન બનીને જઈ છું ત્યાં આવા યંત્રો તૈયાર થાય છે. સૌએ શેઠને એ યંત્ર જોઈ તપાસી ખરીદી લાવવાની વિનંતી કરી. શેઠ વિજ્ઞાનના અભ્યાસી ન હતા, પરંતુ કોઈ

[Contd...

G-016022]

1

- પણ બાબતની ખરીદી માટે જોઈતી સૂઝ અને કુનેહ ધરાવતા હતા. વળી તેઓ ધર્મમાં અતિશય આંધળી શ્રદ્ધાવાળા પણ ન હતા કે જેથી રાક્ષસી યંત્રનો તેઓ વિરોધ કરે. પોતાના નગરના લોકોની સગવડતા વધે અને તેમનું ભલું થાય તે દષ્ટિએ તેમણે યંત્ર ખરીદવા જવાનું નક્કી કર્યું. ધર્મ અને લોકોનું ભલું કરવા માટેની ભાવના એ જુદી બાબતો નથી.
- (2) મારા પોતાના અક્ષર પણ કંઈ બહુ સારા નથી, પણ આ પત્રના અક્ષરો જેવા ખરાબ અક્ષરો મેં આજ સુધી ક્યારેય જોયા ન હતા. જેમ સુલેખનની હરીફાઈઓ થાય છે તેમ જો કુલેખનની હરીફાઈઓ યોજાય તો આ અક્ષરોનો લખનારો જ્યાં સુધી એમાં ભાગ લે ત્યાં સુધી બીજા કોઈને ઈનામ ન જ મળે ! ખરાબ અક્ષરોમાં લખાયેલાં પત્રોમાં લખાણ કદાચ પૂરેપૂરું ન ઉકલે તેમ બને, અરે, જરાપણ ના ઉકલે એમ પણ બને; પરંતુ પત્ર કંઈ ભાષામાં લખાયેલો છે એ તો ઉકેલવાનું બહુ મુશ્કેલ હોતું નથી, પણ આ પત્ર તો કંઈ ભાષામાં લખાયો છે તેની પણ સમજ પડે તેમ નહોતું.

‘મરક-મરક’ પા. ૬૬

શ્રી રતિલાલ બોરીસાગર

- (3) આમેય પ્લેટોને મન આનંદ એ કોઈ હલકી ચીજ છે. એમાંયે સૌને આનંદનો અધિકાર મળી જતો હોય તો તો એ વધારે હલકી વસ્તુ બની જાય. એરિસ્ટોટલની જેમ, એ, આનંદને તંદુરસ્ત અવયવો અને ઈન્દ્રિયોની પ્રવૃત્તિના સ્વાભાવિક પરિણામ તરીકે - ‘યુવાન માણસના મુખ પરની તંદુરસ્તીની લાલી’ તરીકે સ્વીકારતો નથી, માનવકલ્યાણની શ્રેણીમાં એ એને છેક પાંચમું સ્થાન આપે છે. આનંદનું કંઈ સ્વતંત્ર મૂલ્ય હોય, આનંદને કોઈ બાબતમાં નિર્ણાયક તત્ત્વ ગણી શકાય તો તે સદ્ગુણ અને કેળવણીની દષ્ટિએ પ્રસિદ્ધ એવા પુરુષનો આનંદ જ. એવા પુરુષનો આનંદ શુદ્ધ અને સાત્ત્વિક હોય છે અને અકલ્યાણકારી બનતો નથી. પણ આનંદની મૂલ્યવત્તાના આ સિદ્ધાંતને કલાની વિચારણામાં પ્લેટો કંઈક અવળી રીતે લાગુ પાડે છે.

- જયંત કોઠારી

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) વિનેશ અંતાણીનો જન્મ _____ શહેરમાં થયો હતો.
 (અ) દુર્ગાપુર (બ) ભુજ
 (ક) અંજાર (ડ) વડોદરા
- (2) વિનેશ અંતાણીના પિતાનું નામ _____ છે.
 (અ) દિનકરરાય (બ) દિનાનાથ
 (ક) દિનેશભાઈ (ડ) દિવ્યનાથ
- (3) વિનેશ અંતાણીના પત્નીનું નામ _____ છે.
 (અ) પુષ્પાબહેન (બ) રમાબહેન
 (ક) જયાબહેન (ડ) શાંતાબહેન

- (4) વિનેશ અંતાણીની પ્રથમ કૃતિ _____ છે.
 (અ) નગરવાસી (બ) આસોપાલવ
 (ક) પ્રિયજન (ડ) કાફલો
- (5) વિનેશ અંતાણીના નિબંધ સંગ્રહનું નામ _____ છે.
 (અ) પોત પોતાનો વરસાદ (બ) નગરવાસી
 (ક) કાફલો (ડ) સૂરજની પાર દરિયો
- (6) વિનેશ અંતાણીના પિતા વ્યવસાયે _____ હતા.
 (અ) શિક્ષક (બ) ક્લાર્ક
 (ક) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ (ડ) વકીલ
- (7) 'પ્રિયજન' નવલકથામાં નિકેતની પત્નીનું નામ _____ છે.
 (અ) ઉમા (બ) ચારુ
 (ક) રેણુ (ડ) અમૃતા
- (8) 'સરુનું વૃક્ષ' _____ નું પ્રતીક બની રહે છે.
 (અ) દિવાકર (બ) નિકેત
 (ક) સુકેતુ (ડ) શૈલ
- (9) નિકેતની પુત્રીનું નામ _____ છે.
 (અ) સંજ્ઞા (બ) સંધ્યા
 (ક) રેણુ (ડ) અમૃતા
- (10) 'પ્રિયજન' નવલકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ _____ માં પ્રગટ થઈ.
 (અ) મે-1980 (બ) જૂન-1980
 (ક) મે-1981 (ડ) જૂન-1981
- (11) 'પ્રિયજન' નવલકથાનું મૂળ _____ નાટકમાં છે.
 (અ) માલિખા
 (બ) લીલા વાંસનો અંકુર
 (ક) કોઈ પણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો
 (ડ) જાલકા
- (12) દિવાકરનું મૃત્યુ _____ ના લીધે થાય છે.
 (અ) હાર્ટ એટેક (બ) અક્સ્માત
 (ક) ક્ષયરોગ (ડ) કુદરતી રીતે
- (13) વિનેશ અંતાણી પાસેથી _____ નામે એબ્સર્ડ નાટક મળે છે.
 (અ) હિંમતલાલ (બ) કનવરલાલ
 (ક) જીવણલાલ (ડ) નટવરલાલ
- (14) 'મને જોયા કરો, માત્ર નજરમાંથી પ્રશ્નો કાઢી નાખો' - આ વાક્ય ઉમા _____ ને કહે છે.
 (અ) નિકેતને (બ) દિવાકરને
 (ક) ચારુને (ડ) સુકેતુને

G-016025

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2023

BA00C607 : Gujarati

('Samaydvip' Bhagavatikumar Sharma)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સાહિત્યસ્વરૂપ તરીકે નવલકથાનાં લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- 1 શ્રી ભગવતીકુમાર શર્માના જીવન અને સર્જનનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14
- 2 નવલકથાના સ્વરૂપ લક્ષણોની રીતે 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14
- અથવા
- 2 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
- (1) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું શીર્ષક સમજાવો.
- (2) 'સમયદ્વીપ'માં પ્રતીક યોજના
- (3) 'સમયદ્વીપ'માં સંઘર્ષનું તત્વ
- (4) 'સમયદ્વીપ' નવલકથામાં જીવનદર્શન
- 3 કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ લખો : 14
- (1) નીલકંઠ અને તેના કુટુંબીજનોનો પરિચય કરાવો.
- (2) નીલકંઠના દામ્પત્યજીવન વિશે નોંધ લખો.
- (3) 'સમયદ્વીપ'ની ભાષાશૈલી
- (4) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનો પરિવેશ

4 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો જવાબ લખો :

14

- (1) નવલકથાને હિન્દીમાં _____ કહેવામાં આવે છે.
(અ) કહાની (બ) ઉપન્યાસ
(ક) કાદમ્બરી (ડ) ગદ્યકથા
- (2) નવલકથા 'પોકેટ થિયેટર છે' એવી વ્યાખ્યા _____ એ આપેલી છે.
(અ) એબેલ શેવેલ (બ) કેફર્ડ
(ક) થોમસ હાર્ડી (ડ) શેલી
- (3) ગુજરાતી ભાષાની પ્રથમ ઐતિહાસિક નવલકથા _____ છે.
(અ) વનરાજ ચાવડો (બ) પાટણની પ્રભુતા
(ક) જય સોમનાથ (ડ) કરણધેલો
- (4) 'નવલકથા સ્વરૂપ' ગ્રંથના લેખક _____ છે.
(અ) રમણ સોની (બ) પ્રવીણ દરજી
(ક) સુમન શાહ (ડ) શિરીષ પંચાલ
- (5) ભગવતીકુમાર શર્માનો જન્મ _____ શહેરમાં થયો હતો.
(અ) ભરૂચ (બ) નવસારી
(ક) સૂરત (ડ) વલસાડ
- (6) ભગવતીકુમાર શર્માની પ્રથમ નવલકથા _____ છે.
(અ) આરતી અને અંગારા (બ) સમયદ્વીપ
(ક) પ્રેમયાત્રા (ડ) અસૂર્યલોક
- (7) ભગવતીકુમાર શર્માના નિબંધસંગ્રહનું નામ _____ છે.
(અ) ઝળહળ (બ) શબ્દાતીત
(ક) રાતરાણી (ડ) સુવ્વરની ઓલાદ
- (8) 'સમયદ્વીપ'ને શ્રી _____ એ 'લઘુનવલ' તરીકે ઓળખાવી છે.
(અ) ડૉ. નટવરસિંહ પરમાર (બ) ડૉ. સુમન શાહ
(ક) રાધેશ્યામ શર્મા (ડ) ડૉ. પ્રમોદકુમાર પટેલ

- (9) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાનું વસ્તુ _____ કલાકના સમયગાળામાં વિકસ્યું છે.
- (અ) દસ-બાર (બ) બાર-ચૌદ
(ક) ચૌદ-સોળ (ડ) વીસ
- (10) નીલકંઠ નીરાને ગામમાં _____ બતાવવા લઈ જાય છે.
- (અ) કૂવો (બ) નદી
(ક) તળાવ (ડ) જૂની વાવ
- (11) નીરાને નીલકંઠના _____ ખૂબ ગમતા હતા.
- (અ) કપડાં (બ) બૂટ
(ક) ચશ્મા (ડ) વાળ
- (12) 'સમયદ્વીપ' નવલકથાની નાયિકા નીરાને _____ નો શોખ હતો.
- (અ) ચિત્ર (બ) કોમિક્સ વાંચન
(ક) લેખન (ડ) અભિનય
- (13) નીલકંઠના દાદાનું નામ _____ હતું.
- (અ) વેણીશંકર (બ) ગૌરીશંકર
(ક) જટાશંકર (ડ) પ્રભાશંકર
- (14) 'સમયદ્વીપ'નું પ્રકાશન ઈ.સ. _____ માં થયું.
- (અ) 1973 (બ) 1974
(ક) 1981 (ડ) 1983

5 મૂળ પરિચ્છેદનો આધાર લઈ ભૂલોવાળા પરિચ્છેદનું પ્રૂફરીડિંગ કરો.

14

શુદ્ધ લખાણ

શ્રીમ્મની લાંબી ઉકળાટભરી બપોરો પછી ખંડને હળુહળુ આવરતા અને એક ભીની ઉદાસી અને દૂર ખોવાયેલી મધુરપના અજંચ જેવા ઢળતા શિથિલ ઓળાઓની વચ્ચે હવે નિજને એકલો અનુભવતો નહોતો. કેટલાક દિવસથી ખંડના એક ખૂણાના પડછાયા મહી પડછાયા જાણે કે મારા સમગ્ર આવેશમાંથી નીપજ્યા હોય કે હવે નીપજી રહ્યા હોય તેવા.

હું ખૂણાની નજીક સર્યો, એક પછી એક પ્રયત્ને, મારા આવેશમાંથી નીપજેલા પેલા પડછાયાને પિછાણવા અને હળવે હળવે તેની સાથે વાતે વળગવા.

[Contd...

G-016025

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2023

BA00C607 : Gujarati

('Samaydviip' Bhagavatikumār Sharma)
(Core Course)

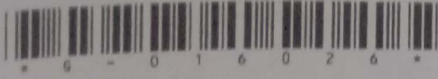
કેન્દ્ર : _____ પરીક્ષાર્થીનો બેઠક નં. : _____

નિરીક્ષકની સહી : _____ તારીખ : _____

શુદ્ધ લખાણને આધારે નીચેના ફકરાનું પ્રૂફ સુધારો

સૂચના : આ પેજ પર પ્રૂફરીડિંગ કરવાનું રહેશે અને આ પેજને તમારી જવાબવહી સાથે જોડવાનું રહેશે.

ગ્રીષ્મની લાંબી ઉકળાટ ભરી બપોરો પછી ખંડને હળુહળુ આવરતા અને એક મીની ઉદાસીને ને દૂર ખોવાયેલી મધુરપના અજંપ જેવા ઢળતા શિથીલ ઓળા ઓની વચ્ચે હવે નિજને એકલો અનુભવતો નહોતો કેટલાક દિવસથી ખંડના એક ખૂણાના પડછાયા મહીપડછાયા જાણે કે મારા સમગ્ર આવેશમાંથી નીપજ્યા હોય કે હવે ની પજી રહ્યા હોય તેવા. હું ખૂણાની નજીક સર્યો, એક પછી એક પ્રયત્ને મારા આવેશમાંથી નીપજેલા પેલા પડછાયાને પછાડવા અને હળવે હડવે તેની સાથે વાતે વળગવા.

G-016026

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C601 : Hindi

(Paschatya Kavyashastra)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 प्लेटो के काव्य-सत्य और अनुकरण सिद्धान्त की चर्चा कीजिए । 14
अथवा
- 1 आई. ए. रिचर्ड्स के मूल्य एवं सम्प्रेषण सिद्धान्त की चर्चा कीजिए । 14
- 2 कार्ल मार्क्स के द्वन्द्वात्मक भौतिकवाद एवं वर्ग-संघर्ष के सिद्धान्तों की चर्चा कीजिए । 14
अथवा
- 2 स्वच्छन्दतावाद की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए । 14
- 3 बिम्ब के स्वरूप की चर्चा करते हुए उसके प्रकारों पर प्रकाश डालिए । 14
अथवा
- 3 हिन्दी आलोचक के रूप में आचार्य रामचंद्र शुक्ल के योगदान की चर्चा कीजिए । 14
- 4 टिप्पणियाँ लिखिए : 14
(अ) प्रतीकवाद
अथवा
(अ) मिथक की परिभाषा एवं स्वरूप ।
(ब) हिन्दी आलोचना के विकास में आ. नन्ददुलारे बाजपेयी ।
अथवा
(ब) हिन्दी आलोचक के रूप में डॉ. नामवर सिंह ।

5

सूचनानुसार कीजिए :

(अ) निम्नलिखित विधान सही (✓) है या गलत (×) की पहचान संकेत से बताइए :

- (1) प्लेटो पर सुकरात के विचारों का गहरा प्रभाव था ।
- (2) 'कविता जीवन की आलोचना है' - रिचर्ड्स ने कहा है ।
- (3) फ्रायड मनोविश्लेषणवादी है ।
- (4) बिम्बवादी आंदोलन का आरंभ वड्सवर्थ के द्वारा हुआ था ।
- (5) डॉ. नामवर सिंह मार्क्सवादी आलोचक है ।

(ब) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

- (1) _____ ने आई.ए. रिचर्ड्स को 'घोर नैतिकवादी' कहा है ।
(कॉलरिज, इलियट, फ्रायड)
- (2) कार्ल मार्क्स ने अधिकतर _____ साहित्य लिखा है ।
(कलावादी, आदर्शवादी, समाजवादी)
- (3) फ्रायड ने दमन का मूल कारण _____ को माना है ।
(प्रेम, वासना, भय)
- (4) _____ मनुष्य की सामाजिक चेतना की उपज है ।
(मिथक, प्रतीक, बिम्ब)
- (5) 'बनारस हिन्दू विश्वविद्यालय' में _____ प्रोफेसर के पद पर थे ।
(आ. रामचंद्र शुक्ल, डॉ. नगेन्द्र, मैथ्यू आर्नल्ड)

(क) सही जोड़ मिलाइए :

(अ)	(ब)
(1) प्लेटो	हिन्दी साहित्य : बीसवीं शताब्दी ।
(2) कार्ल मार्क्स	कविता के नये प्रतिमान ।
(3) आ. नन्ददुलारे बाजपेयी	दास केपिटल ।
(4) डॉ. नामवर सिंह	रिपब्लिक ।

G-016027

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C602 : Hindi

(Hindi Vyakaran)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 वर्ण किसे कहते हैं ? हिन्दी स्वर और व्यंजन वर्णों पर प्रकाश डालिए । 14
अथवा
- 1 सर्वनाम को परिभाषित करते हुए उसके भेदों की चर्चा कीजिए । 14
- 2 विशेषण को समझाते हुए उसके प्रकार बताइए । 14
अथवा
- 2 अव्यय को उदाहरण सहित समझाइए । 14
- 3 समास के भेदों को उदाहरण सहित लिखिए । 14
अथवा
- 3 संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए : 14
(अ) कारक और विभक्ति
(आ) उपसर्ग और प्रत्यय
- 4 वाक्य की परिभाषा देकर अर्थ की दृष्टि से वाक्य के प्रकार को समझाइए । 14
अथवा
- 4 संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए : 14
(क) रचना की दृष्टि से वाक्य के प्रकार
(ख) 'स्वरसंधि' के प्रकार
- 5 (अ) योग्य विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । 5
(1) हिन्दी में व्यंजनों की संख्या _____ है ।
(26, 33, 25)
(2) क्रिया से _____ होना पता चलता है ।
(काम का, कारक का, संज्ञा का)

(3) अकर्मक और सकर्मक _____ के प्रकार हैं ।

(संज्ञा, सर्वनाम, क्रिया)

(4) _____ कारक से अलग होने का बोध होता है ।

(सम्प्रदान, अपादान, अधिकरण)

(5) 'तवर्ग' के वर्णों को _____ वर्ण कहते हैं ।

(कंठ्य, ओष्ठ्य, दंत्य)

(आ) सही जोड़े मिलाइए :

(क)

(1) वाक्य

(2) अव्यय

(3) संज्ञा

(4) विशेषण

(5) संधि

(ख)

(1) अविकारी शब्द

(2) गुणवाचक

(3) विसर्ग

(4) जातिवाचक

(5) आकांक्षा और अन्विति

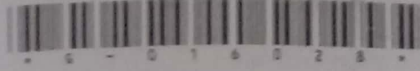
(इ) सही या गलत विधान पहचानकर सही (✓) या गलत (×) का चिह्न लगाएं ।

(1) वाक्य सार्थक शब्दों का समूह है ।

(2) दो वर्णों के मेल को संधि कहते हैं ।

(3) 'अनु' प्रत्यय के रूप में प्रयुक्त होता है ।

(4) 'ह' वर्ण अल्पप्राण है ।

4 300

G-016028

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2023

BA00C603 : Hindi

Adhunik Hindi Padhya ka Itihas (Up to 1950)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) सभी प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है ।
(2) प्रत्येक प्रश्न के दाहिनी ओर उसके गुण दर्शाए गए हैं ।

1	द्विवेदीयुग की काव्य प्रवृत्तियों की चर्चा कीजिए ।	14
	अथवा	
1	भारतेंदु युगीन काव्य प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए ।	14
2	छायावादी युग की काव्य प्रवृत्तियों का विस्तृत परिचय दीजिए ।	14
	अथवा	
2	प्रगतिवादी युग की काव्य प्रवृत्तियों का विस्तृत परिचय दीजिए ।	14
3	मैथिलीशरण गुप्त कवि के रूप में परिचय दीजिए ।	14
	अथवा	
3	शिव मंगलसिंह सुमन कवि के रूप में परिचय दीजिए ।	14
4	संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए :
(अ) 'राम की शक्ति पूजा' - काव्य परिचय ।	14
	अथवा	
	(अ) भारतेंदु की मुकरियां ।	
	(ब) 'युगांत' कृति का परिचय ।	
	अथवा	
	(ब) 'प्रियप्रवास' कृति परिचय ।	
5	(अ) योग्य विकल्प चुनकर उत्तर दीजिए :
(1) महावीर प्रसाद द्विवेदी जी ने निम्न में से कौन-सी पत्रिका का संपादन किया ?	10
	(1) सरस्वती	(2) हरिश्चंद्र पत्रिका
	(3) हिंदी प्रदीप	

G-016028]

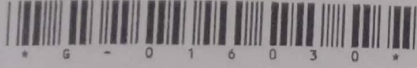
1

[Contd...

- (2) प्रताप नारायण मिश्र किस युग के कवि थे ?
 (1) भारतेन्दु युग (2) प्रगतिवादी युग
 (3) छायावादी युग
- (3) 'कंकाल' उपन्यास के रचनाकार हैं ?
 (1) जयशंकर प्रसाद (2) महादेवी वर्मा
 (3) सुमित्रानंदन पंत
- (4) महात्मा गांधी ने किस कवि को 'राष्ट्र कवि' की उपाधि दी थी ?
 (1) महावीर प्रसाद द्विवेदी (2) मैथिलीशरण गुप्त
 (3) माखनलाल चतुर्वेदी
- (5) 'तारापथ' के रचनाकार कौन हैं ?
 (1) प्रसाद (2) निराला
 (3) पंत
- (6) सुमित्रानंदन पंत को किस रचना पर ज्ञानपीठ पुरस्कार प्राप्त हुआ था ?
 (1) चिदम्बरा (2) पल्लव
 (3) उच्छ्वास
- (7) नागार्जुन किस युग के कवि थे ?
 (1) प्रगतिवादी युग (2) प्रयोगवादी युग
 (3) छायावादी युग
- (8) प्रियप्रवास का प्रकाशन वर्ष बताइए ।
- (9) 'प्यारे जीवें जगहित करें, गेह चाहे न आवें ।' यह पंक्ति निम्नलिखित में से किस महाकाव्य की है ?
 (1) साकेत (2) यशोधरा
 (3) प्रियप्रवास
- (10) 'युगांत' का प्रकाशन वर्ष है ?
 (1) 1938 (2) 1937
 (3) 1936

(ब) सही जोड़े मिलाइए ।

(अ)	(ब)
(1) बाल कृष्ण भट्ट	(1) मिट्टी की बारात
(2) शिव मंगल सिंह 'सुमन'	(2) मैथिलीशरण गुप्त
(3) जयद्रथवध	(3) भारतेन्दु मंडल
(4) जयशंकर प्रसाद	(4) आंसू

4 810

G-016030

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April - 2023

BA00C605 : Hindi - Jansanchar Madhyam Lekhan

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) प्रत्येक प्रश्न के उत्तर सूचनानुसार लिखें ।
(2) किसी भी प्रश्न के सभी विभागों के उत्तर एक साथ लिखें ।

- 1 जनसंचार के माध्यमों का स्वरूप एवं महत्व का सविस्तार परिचय दीजिए । 14
अथवा
1 जनसंचार माध्यम के प्रकारों की चर्चा कीजिए । 14
2 रेडियो वार्ता का अर्थ स्पष्ट करते हुए उसकी उपयोगिता स्पष्ट कीजिए । 14
अथवा
2 रेडियो नाटक लेखन के तत्वों की समीक्षा कीजिए । 14
3 अखबार के महत्व एवं उद्देश्य पर प्रकाश डालिए । 14
अथवा
3 फिल्म पटकथा लेखन को समझाइए । 14
4 संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए : 14
(क) साक्षात्कार का परिचय
अथवा
(क) धारावाहिक का समाज पर प्रभाव ।
(ख) इंटरनेट की जानकारी
अथवा
(ख) कमेन्ट्री का उपयोग ।

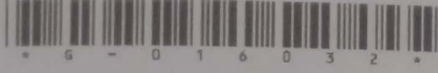
5 सूचनानुसार उत्तर लिखिए :

(क) निम्नांकित विधान सही है या गलत बताइए :

- (1) जनसामान्य तो लगभग 70% मौखिक संचार करते हैं ।
- (2) जनसंचार अर्थात् मास कम्यूनिकेशन नहीं कहते हैं ।
- (3) कमन्ड्री को हिन्दी में आँखो देखा हाल कहते हैं ।
- (4) रेडियो फीचर को रेडियो-रूपक नहीं कहा जाता है ।
- (5) रिपोर्टाज फ्रांसीसी भाषा का शब्द है ।
- (6) पटकथा लेखन को स्क्रीन प्ले या सिनोरियों भी कहते हैं ।
- (7) संवाद फिल्म की जान नहीं होते हैं ।

(ख) सही विकल्प चुनकर रिक्तस्थान भरिए :

- (1) रेडियो के संपूर्ण प्रसारण को _____ खंडों में बाँटा जा सकता है । (तीन, चार, दो)
- (2) _____ में प्रश्नकर्ता को बहुत सजग रहना पड़ता है । (ब्लोग, फेसबुक, साक्षात्कार)
- (3) पटकथा लेखन के _____ तत्व होते हैं । (दो, चार, पाँच)
- (4) हिन्दी में _____ लेखक ने अच्छे रिपोर्टाज लिखे हैं । (रांगेय राघव, प्रेमचंद, अज्ञेय)
- (5) _____ के चित्र स्वतः बोलते हैं । (नाटक, एकांकी, दूरदर्शन)
- (6) भारत में _____ वर्ष पहले इंटरनेट की शुरुआत हुई । (15, 25, 20)
- (7) दादा साहब फाल्के द्वारा पहली _____ निर्मित फीचर फिल्म थी । (राजा हरिशचंद्र, रानी रुपमती, वत्सला हरण)

G-016032

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

April – 2023

BA00C607 : Hindi

(Pradeshik Bhasha Sahitya - Gujarati)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 गुजराती भाषा के उद्भव और विकास पर प्रकाश डालिए । 14
अथवा
- 1 गुजराती साहित्य के मध्यकाल का विस्तृत परिचय दीजिए । 14
- 2 प्राचीन गुजराती साहित्य की प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए । 14
अथवा
- 2 गुजराती साहित्य के आधुनिक काल के उपविभाजन की युक्तियुक्त चर्चा कीजिए । 14
- 3 मध्यकालीन ज्ञानमार्गी कवि अखा का परिचय दीजिए । 14
अथवा
- 3 मध्यकालीन गुजराती साहित्य में नरसिंह महेता के प्रदान की चर्चा कीजिए । 14
- 4 'मानवी की भवाई' पन्नालाल पटेल का सर्वश्रेष्ठ प्रादेशिक उपन्यास (नवलकथा) 14
है । - चर्चा कीजिए ।
अथवा
- 4 संक्षेप में लिखिए : 14
(अ) 'काव्यमंगला' कृति का संक्षिप्त परिचय ।
(ब) 'आंगलियात' कृति का संक्षिप्त परिचय ।
- 5 (अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । 14
(1) गुजराती की हास्यरस की प्रथम नवलकथा _____ है ।
('भद्रंभद्र', आंगलियात, कादंबरी की माँ)

G-016032 |

1

[Contd...

- (2) _____ युग को नर्मद युग कहा गया है ।
(पंडितयुग, सुधारकयुग, गांधीयुग)
- (3) पन्नालाल पटेल की _____ नवलकथा (उपन्यास) को ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला है ।
(मानवी की भवाई, वात्रक के किनारे, जीवन रंग)
- (4) भक्त कवि अखा व्यवसाय से _____ थे ।
(सुनार, लोहार, बुनकर)
- (5) गुजराती साहित्य के प्रथम विवेचक (समीक्षक) _____ है ।
(नवलराम, दलपतराम, केशव हर्षद ध्रुव)
- (6) _____ साहित्यकार को 'निश्चि' संग्रह पर ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला है ।
(उमाशंकर जोशी, सुंदरम्, जयंति दलाल)
- (7) _____ ग्रंथ की शोभायात्रा साहित्य के इतिहास की विरल घटना है ।
(संदेश रासक, सिद्धहेम, रणमल छंद)
- (8) गांधीयुग के _____ कवि को राष्ट्रीय शायर का उपनाम मिला है ।
(सुंदरम्, झवेरचंद मेघाणी, उमाशंकर जोशी)
- (9) गुजराती साहित्य में गद्य के पिता _____ को कहा जाता है ।
(नर्मद, दलपतराम, नवलराम)
- (10) फागुकाव्य _____ काल की कविता का काव्यप्रकार है ।
(प्राचीन, मध्य, आधुनिक)

(ब) सही या गलत बताइए :

- (1) आचार्य केशव हर्षद ध्रुव ने गुजराती भाषा के विकास को पांच खंडों में विभाजित किया है ।
- (2) सुंदरम् को 'काव्यमंगला' के लिए रणजितराम सुवर्णचंद्रक मिला था ।
- (3) साक्षरयुग को पंडितयुग कहा गया है ।
- (4) 'सरस्वतीचंद्र' में पूर्व और पश्चिम की संस्कृति का समन्वय नहीं है ।

G-016055-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2023

Sociology

BA00C601 : Social History in India

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સામાજિક ઇતિહાસનો અર્થ આપી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14
અથવા
- 1 જાતિનો અર્થ આપી જાતિ તત્ત્વોનું વર્ગીકરણ ભારતીય સમાજમાં જણાવો.
- 2 સામાજિક સુધારણાનો અર્થ આપી સામાજિક સુધારણાનાં લક્ષણો જણાવો. 14
અથવા
- 2 ભારતીય સમાજ પર મુસ્લિમ સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ.
- 3 સામાજિક ન્યાય વિશે ડૉ. આંબેડકરના વિચારો. 14
અથવા
- 3 સમાજ સુધારક તરીકે સ્વામી વિવેકાનંદના વિચારો જણાવો.
- 4 ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકરનું જીવન અને કાર્યો. 14
અથવા
- 4 ગાંધીજીનો પુનઃ નિર્માણનો ખ્યાલ જણાવો.
- 5 (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો : 7
- (1) _____ ને ઇતિહાસના પિતા ગણવામાં આવે છે.
(a) હેરો ડોટ્સ (b) રેનિયર (c) રાયનબી
- (2) પુરાણોમાં ભારતને _____ કહેવાય છે.
(a) ભારતવર્ષ (b) હિન્દ (c) ઈન્ડોસ
- (3) આર્ય સમાજની સ્થાપના _____ એ કરી.
(a) સ્વામી વિવેકાનંદ
(b) રાજારામ મોહનરાય
(c) દયાનંદ સરસ્વતી
- (4) ગાંધીજી ઉપર _____ પુસ્તકોનો પ્રભાવ હતો.
(a) દાસ કેપિટલ (b) હેરોલ્ડ (c) અન ટુ ધી લાસ્ટ

- (5) _____ વીસમી સદીના મેનેજમેન્ટ ગુરુ હતા.
 (a) નરેન્દ્રભાઈ મોદી (b) સરદાર પટેલ (c) ગાંધીજી
- (6) સ્વતંત્ર ભારતના પ્રથમ કાયદાપ્રધાન _____ હતા.
 (a) રાજેન્દ્ર પ્રસાદ
 (b) એન. માધવરાવ
 (c) ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર
- (7) આંબેડકર 30 સપ્ટેમ્બર 1956માં _____ પક્ષની સ્થાપના કરી હતી.
 (a) સમતા
 (b) ભારતીય રિપબ્લિકન પક્ષ
 (c) સ્વતંત્ર મજદૂર પક્ષ

5 (બ) જોડકા જોડો :

(અ)	(બ)
(1) સુલેમાન પર્વત	(1) 1828
(2) આત્મીય સભા	(2) રશિયન મહિલા બ્લેવેત્સકી
(3) થિયોસોફિકલ સોસાયટી	(3) 6000 ફૂટ ઊંચો
(4) ગાંધી નિર્વાણ દિન	(4) હિન્દુ ધર્મમાં પેઠેલો સડો
(5) અસ્પૃશ્યતા	(5) 1869
(6) ડૉ. આંબેડકરનો જન્મ	(6) 1990
(7) મરણોત્તર ભારત રત્ન	(7) મધ્યપ્રદેશના મહુ ગામમાં

G-016056-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2023

BA00C602 : Sociology

(Social Psychology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન એટલે શું? સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 14
અથવા
- 1 સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથેનો સંબંધ ચર્ચો. 14
- 2 બોધનનો અર્થ આપી બોધનના નિર્ણાયક પરિબલો વર્ણવો. 14
અથવા
- 2 પ્રેરક એટલે શું? પ્રેરકના નિર્ણાયક પરિબલો સમજાવો. 14
- 3 વલણનો અર્થ આપી વલણોની ખાસિયતોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 સામાજિક વલણોના પ્રકારો વર્ણવો. 14
- 4 નેતૃત્વ એટલે શું? નેતૃત્વનાં લક્ષણો સમજાવો. 14
અથવા
- 4 નેતૃત્વના પ્રકારો વિસ્તારથી વર્ણવો. 14
- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 7
- (1) સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન _____ વિજ્ઞાન છે.
(અ) પ્રાકૃતિક (બ) સામાજિક (ક) ભૌતિક
- (2) બોધનાત્મક વ્યવસ્થાના કુલ _____ સ્વરૂપો છે.
(અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર
- (3) સહજવૃત્તિનો સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો.
(અ) સ્પેન્સર (બ) દૂર્જિમ (ક) મેકડૂગલ

G-016056-G]

1

[Contd...

(4) _____ નેતૃત્વનું લક્ષણ નથી.

- (અ) જૂથનું સભ્યપદ
(બ) અનુયાયીના હોવું
(ક) વ્યક્તિત્વના ગુણો

(5) ભારતમાં _____ સ્વરૂપનું નેતૃત્વ છે.

- (અ) લોકશાહી (બ) સરમુખત્યાર (ક) આરાજકતાવાદી

(6) 'એલિમેન્ટ્સ ઓફ સોશિયલ સાયકોલોજી' પુસ્તક _____ એ લખ્યું.

- (અ) કમલનાથ (બ) કેશવનાથ (ક) કુપ્પુસ્વામી

(7) સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન વ્યક્તિઓ વચ્ચે તેમજ વ્યક્તિઓ અને જૂથો વચ્ચે થતી આંતરિક્રિયાઓ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. આ મત _____ એ આપ્યો.

- (અ) કુપ્પુસ્વામી (બ) ફોર્ડ (ક) સુરુચિ દૂબે

(B) નીચે આપેલા વાક્યો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો.

- (1) નીતિ નિર્માણનું કાર્ય નેતાનું મરજિયાત કાર્ય છે.
(2) નેતૃત્વમાં વ્યક્તિત્વના ગુણો બિનમહત્વના હોય છે.
(3) 'પ્રેરણા નહીં તો વર્તન નહીં' - વાક્યની રચના ગેરેટે કરી હતી.
(4) પ્રેરણાઓના મુખ્યત્વે બે પ્રકારો છે.
(5) 'હેન્ડબુક ઓફ સોશિયલ સાયકોલોજી' પુસ્તક કિમ્બાલ યંગે લખ્યું હતું.
(6) 'એન ઈન્ટ્રોડક્શન ટુ સોશિયલ સાયકોલોજી' પુસ્તક એરિક્શને લખ્યું હતું.
(7) સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન વ્યક્તિના વર્તનનો અભ્યાસ કરે છે.

G-016057-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2023

BA00C603 : Sociology

(Women and Society)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સ્ત્રી અભ્યાસોનો અર્થ આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 14
અથવા
- 1 સ્ત્રી અભ્યાસોની આવશ્યકતા માટેના કારણો જણાવો. 14
- 2 'વિશેષ લગ્નધારા' વિશે વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
- 2 દહેજ પ્રતિબંધક કાનૂન વિશે ચર્ચા કરો. 14
- 3 સ્ત્રીઓનો શૈક્ષણિક દરજ્જો સમજાવો. 14
અથવા
- 3 સ્ત્રીઓના રાજકીય સહભાગીપણામાં નડતા અવરોધો ચર્ચો. 14
- 4 ઘરેલું હિંસાનો અર્થ આપી, ઘરેલું હિંસાના કારણો દર્શાવો. 14
અથવા
- 4 સ્ત્રી ભ્રૂણ હત્યાની સમસ્યાનાં કારણોની ચર્ચા કરો. 14
- 5 સૂચના મુજબ ઉત્તર આપો. 7
(અ) જોડકાં જોડો :
અ	બ
(1) દહેજ પ્રતિબંધક કાનૂન	(A) 1976
(2) હિન્દુ લગ્નધારો	(B) સામાજિક સમસ્યા
(3) સમાન વેતનધારો	(C) ભૂમિકા સંઘર્ષ
(4) સ્ત્રીભ્રૂણ હત્યા	(D) 1975
(5) ઘરેલું હિંસાનો કાયદો	(E) 1961
(6) સ્ત્રીની બેવડી ભૂમિકા	(F) 1955
(7) આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષ	(G) 2005

G-016057-G]

1

[Contd...

(બ) સાચા ખોટા વિધાનો જણાવો.

- (1) ભારતીય નારી બે વાસ્તવિકતામાં જીવે છે.
- (2) દહેજપ્રથા સ્ત્રીઓને ગૌરવ અપાવે છે.
- (3) જન્મદર લિંગ પ્રમાણ પર અસર કરતો નથી.
- (4) બેટી બચાવો આંદોલન સ્ત્રી બ્રૂણ હત્યા સંદર્ભમાં અસ્તિત્વમાં આવ્યું છે.
- (5) 'જેન્ડર અને સમાજ' પુસ્તકના રચયિતા ચંદ્રિકા રાવલ છે.
- (6) 2001માં સ્ત્રી શિક્ષણનું પ્રમાણ 65.46% હતું.
- (7) દહેજ પ્રથા સ્ત્રીબ્રૂણ હત્યાનું એક કારણ છે.

G-016059

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2023

BA00C605 : Sociology

(Mass Media)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1 પ્રત્યાયનની વિભાવના સમજાવી તેના હેતુઓ જણાવો. 14

અથવા

1 પ્રત્યાયનનાં કાર્યો અને વિકાર્યોની વિગતે સમજૂતી આપો.

2 સમૂહ માધ્યમના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

2 વીજાણુ માધ્યમનો અર્થ અને તેની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.

3 પુસ્તકો અને મેગેઝિનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરી તેની અસરો જણાવો. 14

અથવા

3 ઈન્ટરનેટ, ઈ-મેઈલ અને ફેસબુકનું સ્વરૂપ અને અસરો.

4 અતિઆધુનિકતા એટલે શું? અતિઆધુનિકતા અને સમૂહ માધ્યમો. 14

અથવા

4 સમૂહ માધ્યમોની વૈશ્વિક અસરો વર્ણવો.

5 (અ) જોડકાં જોડો:

A

- (1) ISBN
- (2) સમૂહ માધ્યમનું લક્ષણ
- (3) દૂરદર્શન
- (4) ફેસબુક
- (5) પ્રથમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
- (6) માધ્યમ એ જ મેસેજ
- (7) પ્રત્યાયનનું દ્વિસ્તરીય મોડેલ

B

- (1) કાઝ લાઝર્સફેલ્ડ
- (2) મેક લુહાન
- (3) અમેરિકા
- (4) પુસ્તકની ગુણવત્તા
- (5) પ્રાચીન ધર્મગ્રંથો
- (6) 1976
- (7) 2004

7

(બ) ખરાં-ખોટાં લખો:

- (1) કોમ્યુનિકેશન શબ્દની ઉત્પત્તિ અંગ્રેજી ભાષા પરથી થઈ છે.
- (2) પ્રત્યાયન માટે બે વ્યક્તિની જરૂર નથી.
- (3) મુદ્રિત માધ્યમો દીર્ઘજીવી છે.
- (4) પુસ્તકો મિત્રની ગરજ સારે છે.
- (5) મૂડીવાદી વિચારસરણીમાં ગ્રાહકને ભગવાન માનવામાં આવે છે.
- (6) ચોપાનિયા મુદ્રિત માધ્યમ છે.
- (7) ભારતીય ફિલ્મોના આદ્યસ્થાપક અમિતાભ બચ્ચન છે.

7

G-016061-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April - 2023

BA00C607 : Sociology

(Criminology)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- 1 અપરાધનો અર્થ આપી, અપરાધનાં લક્ષણો વર્ણવો. 14
અથવા
- 1 અપરાધના પ્રકારો વર્ણવો.
- 2 વર્તમાન સમયમાં અપરાધશાસ્ત્રની પ્રસ્તુતતા વર્ણવો. 14
અથવા
- 2 અપરાધશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથેનો સંબંધ વર્ણવો.
- 3 અપરાધની સમાજશાસ્ત્રીય વિચારધારા વર્ણવો. 14
અથવા
- 3 અપરાધની મનોવૈજ્ઞાનિક વિચારધારા વર્ણવો.
- 4 અપરાધશાસ્ત્રમાં ઈમાઈલ દુર્ભિમનો એનોમીનો સિદ્ધાંત વર્ણવો. 14
અથવા
- 4 સામાજિક બંધનનો સિદ્ધાંત વર્ણવો.
- 5 (અ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો: 7
(1) કાયદાનો ભંગ એ અપરાધ નથી.
(2) અપરાધ હેતુપૂર્વકની ક્રિયા છે.
(3) આધુનિક અપરાધશાસ્ત્રના પિતા લોમ્બ્રોસો છે.
(4) અપરાધીને સજા થવી જોઈએ તે નિયમ છે.
(5) અપરાધો રોકવા સમાજ દ્વારા કાયદા ઘડાતા નથી.
(6) અપરાધનો ઉપસંસ્કૃતિનો સિદ્ધાંત સિમેલે આપ્યો છે.
(7) અપરાધી વર્તન સામાજિક પરિસ્થિતિઓની નિપજ નથી.

(બ) જોડકાં જોડો:

A

- (1) અપરાધનો સિદ્ધાંત
- (2) રોબર્ટ મર્ટન
- (3) ટેકનોલોજી
- (4) છેડતી કરવી
- (5) લેન્ડ સ્મિથ
- (6) જેરેમી બેન્થામ
- (7) ચાલ્સ કૂલે

B

- (1) સાઈબર ક્રાઈમ
- (2) અફીણના વ્યસનીઓનો અભ્યાસ
- (3) દર્પણ સ્વત્વનો ખ્યાલ
- (4) સાંસ્કૃતિક રચનાતંત્રમાં ભંગાણ
- (5) સહવાસ
- (6) નિર્ણયાત્મક વિચારધારા
- (7) અપરાધ